

B. Nagy Éva

Magyar Gallup Intézet Kft. Oktatási Központ
b.eductra@chello.hu

MEGKÖZELÍTÉSEK ÉS MÓDSZEREK. AMI RAJTUNK MÚLIK ...

„Az iskola az ország jövője kicsiben”
Tehyi Hsieh

Mit tehetünk emberként és szakemberként egy békésebb közösségért egy multikulturális társadalomban? Két példát szertnék bemutatni. Követve Benjamin Chetkow-Yanoov modelljét, amely szerint ha a társadalom olyan elvek mentén működik, mint a részvétel, a megbékélés, tagjaira az önfogadás és az egészséges önazonosság a jellemző, képesek bízni másokban és úgy érzik, alapvető igényeik nem szenvednek csorbát, a sokféleséget kedvelt színpadnak látják. A KIP, azaz a Komplex Instrukciós Program olyan interkulturális tanulási-tanítási módszer, amelyet a Stanford Egyetem szakértői munkacsoportja fejlesztett ki. A KIP olyan bizalomra és bátorisra épülő osztálytermi munkát biztosít, amelynek középpontjában a státuszkezelés elve áll. Mindkét forrás három kulcsfogalmat hangsúlyoz: a kommunikáció magas szintjét, az együttműködést és az aktív részvételt.

Erőszak, cigányozás, zsidózás, idegengyűlölet, mintha szalonképes lenne ma közterületen, osztályteremben és baráti, családi körben. Évekkel ezelőtt döbbsen álltam a békéscsabai vasútállomáson egy eladásra kínált póló előtt, amelyen a felirat: „Magyar vagyok, nem külföldi!” Azóta sok helyen láttam még árulni, és láttam fiatalokon is. A környezet igen gyakran cinkosan vagy közömbösen néma. Sokan a szemüket, fülüket és szájukat befogó majmokra emlékeztetnek. Félnék, cikinek tartják, közömbösek, vagy talán egyetértenek a véleményét, ítéletét hangosan kimondóval. Nem beszélve arról, hogy a Parlamentbe jutott a Jobbik.

A pedagógus is ennek a társadalomnak a tagja, nem jobb, nem rosszabb az átlagnál. Az elvárás vele szemben mégis sokkal magasabb, elkötelezettséget, erkölcsi normákat illetően, hiszen egyik kulcsszereplője a jövő alakításának oktató-nevelő munkáján keresztül. Munkájának hatása nemzedékeket érint. Mit tehet az elkötelezett, munkáját hivatásnak érző pedagógus ilyen társadalmi környezetben?

Talán elsődlegesen azt, hogy EMBER, „mert örül, hogy lát ma itt, fehérek közt egy európaít.”¹ Mintát ad az emberi méltóság tiszteletére, nemre, származásra és életkorra való tekintet nélkül. Pozitív, megerősítő visszajelzést ad a megfelelő magatartásra, és nem megy el szótlánul az elfogadhatatlan mellett közömbösen vagy cinkosan.

Vannak persze különböző programok, projektek, tematikus képzések – például konfliktuskezelés, tolerancia, emberi jogi, békeoktatás, multi- és interkulturális – ezeknek hatékonyságát jelentősen meghatározza a képzők, a trénerek, programvezetők személyisége, elkötelezettsége és legfőképpen hitelessége. Az érzékenyítés

¹ József Attila: *Thomas Mann üdvözlése*. Cserépfalvi: József Attila Összes versei és Műfordításai, 421–422.

és tudatosítás mellett a korrekt ismeretek, az ismeretek bővítése is fontos eleme annak a kihívásnak, hogy a gyermekek, fiatalok élethez, emberekhez és a világhoz való viszonyát alakítsuk.

Saját gyakorlati tapasztalatomból két hatékony és eredményes megközelítést, illetve módszert látok járhatónak, tudva azt, hogy van sok más bevált, működő út ezeken kívül. Az egyik lehetséges út, az a beállítódás megváltoztatása, a hiba és hiányosság keresés, valamint a büntetéscentrikusság felől a tehetség, erősség és pozitívitás megerősítése felé való elmozdulás. Az egyéni jóllét (wellbeing lásd Rath és Harter, 2010), a szubjektív életminőség pozitív mivolta, a jó közérzet a mindennapokban hatalmas erőforrás lehet. Azoknak, akik erre szeretnének elindulni iránymutatóak lehetnek Csíkszentmihályi Mihály (2001, 2008, 2010) könyveinek gazdag, közérthető és sok pedagógiai példát felsorakoztató tartalma. Ha a tehetséget, erősséget azonosítva, a gyermekek, tanulók érdeklődését figyelembe véve építjük fel pedagógiai munkánkat és szolgáljuk az egyéni fejlődést, akkor csökken a motiváció hiányából adódó érdektelenség, unalom, fegyelmezetlenség és konfliktus az osztályteremben.

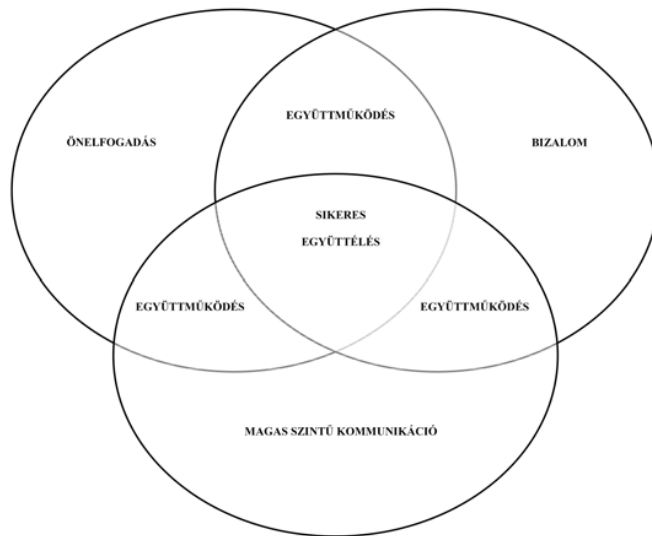
A pozitív pszichológia eredményei, szemlélete megjelent a magyar pedagógiai közbeszédben, de a gyakorlatban nem könnyű áttörést elérni. Ez a közeljövő kihívása és feladata a pedagógusoknak, a humán szakmák képviselőinek.

A BEN-MODELL

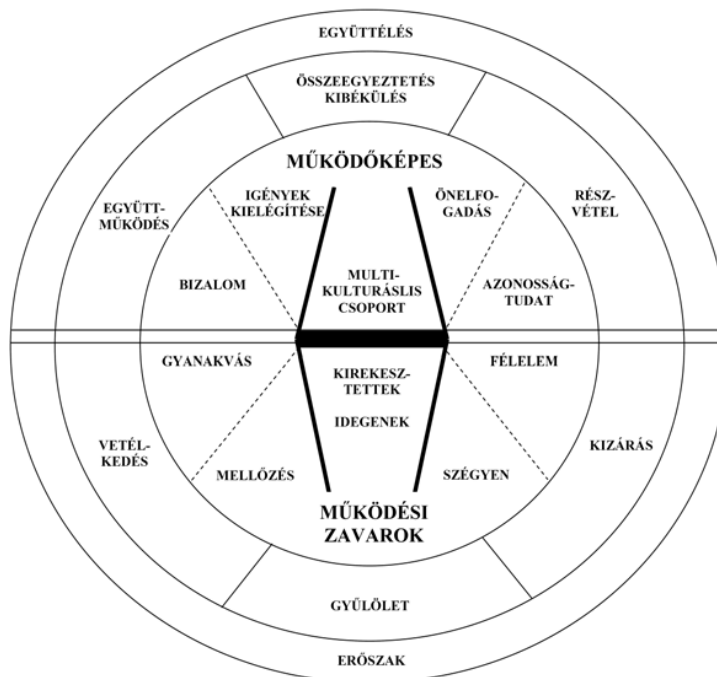
A másik forrás ebben a tekintetben Benjamin Chetkow-Yanoov (1999) *Celebrating Diversity – Coexisting in a Multicultural Society* munkája. A szerző a heterogén összetételű csoportok, közösségek békés együttélésének fejlesztésére a jó minőségű kommunikációt, az együttműködést és a bizalom megteremtését tartja alapvetőnek. (1. ábra)

Meggyőződése szerint akkor lesz egy közösség működő képes, ha az együttélő csoportok közötti hatalmi viszonyok kiegyensúlyozottak, a döntésekben való részvétel mindenki számára lehetséges, és a csoportok szükségletei kielégülnek. A fókuszban az emberek közötti kapcsolat minősége áll. Igaz ez, véleményem szerint az iskolai és osztály közösségekre is. (2. ábra)

Benjamin Chetkow-Yanoov szakmai tapasztalatait Kanadában és Izraelben szerezte és kamatoztatta azt izraeli iskolák reformja során. Munkájára évekkal később is elismeréssel és szeretettel emlékezett egyik kollégája Isztambulban, ahol egy szállodában több napot töltött együtt izraeli és palesztin tanárok egy csoportja, akik a békés együttélés lehetséges útjait keresték közösen. Évente találkoznak más-más országban, hiszen a találkozás szinte lehetetlen az ország különböző részein élők között. Ennek ellenére sok olyan erőfeszítés ismert, amelyek a megbékélést szolgálják (gyermekek közös focicsapata, énekkara, pedagógusok találkozó stb.).

1. ábra: Hatékony eljárások a sikeres együttéléshez (57. oldal). Benjamin Chetkow-Yanoov, DSW: Celebrating Diversity

2. ábra: A dominancia és a békés együttélés jellemzői (30. oldal). Benjamin Chetkow-Yanoov, DSW: Celebrating Diversity

Saját szóhasználatával **Ben-modell**ként emlegetjük Benjamin Chetkow-Yanoov szemléletét, megközelítését. Nincsen benne ördögösség, nehezen érthető és megvalósíthatatlan elvárás. Világos és egyszerűségében mindenki számára követhető utat jelöl. Ennek ellenére, vagy talán éppen ezért nem könnyű a lépéseket összeegyeztetni, közösen megtenni. Bizalmat építeni, igényes, magas szintű kommunikációra nevelni, azt gyakorolni, és együttműködni a lehetséges élet, munka és tanulási helyzetekben. A Jacques Delors vezette Nemzetközi Bizottság jelentésében (1996) az oktatás egyik pilléréként kiemeli a „megtanulni együtt élni másokkal” kérdését, ami a mai oktatás egyik legfontosabb feladata.

„Az oktatásnak tehát – úgy tűnik – két, egymást kiegészítő utat kell követnie. Első szinten a mások iránti érdeklődés felkeltésével, illetve egymás felfedezésével. A második szinten pedig, és végig az élet során a közös tervek iránti elkötelezettség felébresztésével. Ez látszik hatékony módszernek a rejtett konfliktusok elkerülésére vagy megoldására.”²

A Ben-modell és a Jacques Delors-féle jelentés teljes összhangban áll egymással. Az egyik a 21. század oktatására stratégiát fogalmaz meg, a másik modell értékű gyakorlati segítséget ad a stratégia megvalósításához.

A KIP³ SIKERTÖRTÉNETE

A tanítási-tanulási módszerek közül, azt emelném ki, amelyet a kaliforniai Stanford University School of Education munkacsoportja fejlesztett ki 20 éves kutatómunkával, Rachel Lotan és Elisabeth Cohen vezetésével (lásd Cohen és Lotan, 1997). A Komplex Instrukciós Program (KIP) heterogén összetételű osztályokra kidolgozott, együttműködésen alapuló tanítási-tanulási stratégia elsődleges célja, hogy az osztályban – bármilyen okból – marginalizálódott tanulókat bevonja a tanulási folyamatba. Az eredményt a tudatos és professzionális szakmai munka hozza meg, azzal, hogy a figyelem középpontjába állítja a státusz-kezelést. A módszer továbbá a tanulók egyéni képességeit figyelembe véve, sajátos óraszervezési stratégia – együttműködési normák és szerepek – alkalmazásával mérhetően eredményes. A tananyagot – a törvényi előírásokat betartva – átalakítja nyitott végű, kihívó, érdeklődést felkeltő és valós élethelyzetekre fogalmazott csoportfeladatokkal. Komplex még azért is, mert saját mérőeszközt fejlesztettek ki. Röviden tehát több mint egy

² Oktatás – Rejtett Kincs. A Jacques Delors vezette Nemzetközi Bizottság jelentése az UNESCO-nak az oktatás XXI. századra vonatkozó kérdéseiről. Osiris Kiadó & Magyar Unesco Bizottság, Budapest, 1977, 76–77. o.

³ Complex Instruction Program / Komplex Instrukciós Program: interkulturális tanulási-tanítási módszer, heterogén összetételű tanulócsoporthoz számára az esélyek egyenlősége érdekében. Kidolgozta: Elisabeth Cohen és Rachel Lotan és munkacsoportja a Stanford Egyetem Tanárképző Intézetében (USA Kalifornia).

óraszervezési eljárás. Az Egyesült Államokban, Európa több országában – 10 éve hazánkban is – és Izraelben alkalmazzák jó eredménnyel.

AZ ELSŐ TALÁLKOZÁS

1997. augusztus 13–17-én a svédországi Söderteljében vettünk részt Kaposvári Anikóval⁴ a Nemzetközi Interkulturális Oktatási Szövetség „Kooperatív tanulás és inklúzió” című konferenciáján. Ezen a szakmai rendezvényen két workshopon is bemutatták a Komplex Instrukciós Programot. A két stanfordi professzor, akik a fejlesztő munkát végezték munkatársaikkal és gyakorló pedagógusokkal, előadásukkal és a gyakorlati bemutatóval mély benyomást tettek rám. Mindvégig az járt a fejemben, hogy ez olyan pedagógiai lehetőség, amely talán enyhíthetné, vagy választ adhatna az iskoláinkban egyre hangosabban megfogalmazott problémákra, különösen a cigány gyerekekkel kapcsolatban felmerülőkre.

Abban az időben a szakmai közéletben éppúgy, mint az országos médiában sokat foglalkoztak az iskolai oktatás és nevelés mindennapjaiban jelentkező súlyos problémákkal, amelyek jelentős részét a cigány gyerekekkel hozták kapcsolatba. Már akkor az volt a meggyőződésem, hogy a problémák az oktatás-nevelés – és természetesen a pedagógusok – előtt álló új kor kihívásaiból erednek (felgyorsult információáramlás, a tanulás újrafogalmazásának kérdése, a 21. századi iskola modellje, multikulturális társadalmak, közösségek általánossá válása stb.). Az új kihívásokra új válaszok kellenek, a tanulás-tanítás kereteit, tartalmát, forrásait és módszereit tekintve is. Szóval, az agyamban valahol mélyen és erősen elraktározódtak a svédországi élmények, valamint halványan megfogalmazódott bennem az az elhatározás, hogy ezt a módszert valahogy haza kellene hozni. Hátha...?

Ezt a gondolatot erősítette meg beszélgetésünk Rachel Lotannal. A stanfordi professzor Temesvárott született, remekül beszél magyarul, és arra bátorított bennünket, hogy vágjunk bele, és ő minden szakmai segítséggel mellettünk lesz.

Ezután két évbe telt, amíg a forrást előteremtettük a nagy kalandhoz. 1999 nyarán Anikóval részt vettünk a Stanford Egyetemen megrendezésre került egy hetes nyári egyetemen, amelyen részleteiben megismertük a KIP-et, elméleti és gyakorlati workshopok, szakmai beszélgetések részesei voltunk a módszerrel már évek óta tanító gyakorló pedagógusokkal az Egyesült Államokból, Olaszországból, Dániából, Svédországból, Hollandiából, Belgiumból és Izraelből. Az elméleti és gyakorlati felkészülés mellett nagyon sok irodalmat, szakanyagot, módszertani segédanyagot, demo videót kaptunk. Ezek lettek a hazai bevezetéshez, adaptációhoz az induló forrásanyagok.

---

⁴ Kaposvári Anikó Phd. szociálismunkás-szociálpolitikus, pszichodráma szakember, mediátor, tréner.

AZ ELSŐ LÉPÉSEK

Anikóval elköteleződünk az ügy mellett, és megkezdjük az előkészületeket a hazai bevezetéshez. Mindenekelőtt saját használatra, elkezdtem lefordítani a nélkülözhetetlen forrásanyagokat, hogy a módszer iránt nyitott, érzékeny pedagógusokat, iskolákat megismertessük a Komplex Instrukciós Programmal. A másik párhuzamos munka a forrás előteremtése volt, mert már akkor sem volt túl fényes sem az iskolák, sem a pedagógusok anyagi helyzete. Nem lehetett arra számítani, hogy lesz rá fizetőképes kereslet saját forrásból. A 2001/2002-es tanévben nyílt arra lehetőség a USAID egy éves támogatásával, hogy megkezdjük a közös munkát. A munka jogi keretét az Alapítvány az Emberi Jogok és a Béke Oktatásért (EJBO) civil szervezet adta.

A KIP program hazai bevezetése és adaptálása a program megkezdése óta a következőképpen alakult:

1. A **program bemutatása** az érdeklődő iskolák részére 2001. május 15-én a Gallup Oktatási Központja által összehívott megbeszélésen történt. A megbeszélés témája a roma tanulók helyzete a magyar közoktatásban volt. A beszélgetés résztvevői egyet értettek abban, hogy a szemléletváltás mellett elsősorban módszertani megújulásra van szükség a pedagógiai gyakorlatban. E módszertani megújulás egyik kiváló eszköze lehet az EJBO Alapítvány által ajánlott KIP. A jelenlevő iskolaigazgatók és szakértők közül többen jelezték együttműködési szándékukat a módszer bevezetéséhez.
2. A programban részt vevő **iskolák igazgatóinak találkozájára** a Gandhi Gimnáziumban került sor 2001. június 25–26-án. Ezen a találkozón az igazgatókkal az alapítvány munkatársai konkrét stratégiát dolgoztak ki. A konkrét stratégiai terv mellett megállapodás született a KIP gyakorlati bevezetésének lépéseiről, a feltételek biztosításáról, valamint a program ütemezéséről.
3. **Módszertani anyagok előkészítése** – fordítás, szerkesztés, sokszorosítás – a nyár folyamán történt meg.
4. A KIP első **tanárképző tréningjére** 2001. október 11–14-én Pécsen került sor. A képzésen 28 pedagógus vett részt a hat iskolából⁵. A tréning első napján a program általános bemutatása, a bevezetését segítő készségfejlesztő gyakorlatok és játékok szerepeltek. A második napon a KIP sajátos módszertanának elemeit – konkrét tanítási anyagok segítségével – gyakorlati példákön keresztül ismerték meg a résztvevők.
5. Novemberben további konzultációkra került sor, Hejőkeresztúron öt bemutató óra volt: földrajz, környezetismeret, társadalomismeret (eltérő tantervű osztály), matematika, angol nyelv. Győrben két órát látogattunk: német nyelv és földrajz.

---

⁵ Óvoda, Általános Iskola és Kollégium, Csapi; Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Edelény; Körzeti Általános Iskola, Hejőkeresztúr; Kossuth Lajos Általános Iskola, Győr; Gandhi Gimnázium, Pécs; Kittenberger Kálmán Általános Iskola, Nagymaros.

A KIP bevezetése tehát megkezdődött az iskolák tanítási gyakorlatában. A tanárok egyértelműen nyitottak voltak az új módszer befogadására, a módszer alapján vezetett tanórák, és a már elkészült szakmai dokumentáció igazolta a módszerhez fűzött reményeket. A tanórákon a tanulók végig aktívak és együttműködők voltak. Láthatóan élvezték a közös munkát, amelyben az alacsony státuszú6 tanulók is feladathoz jutottak. Az órák mindegyikéről videófelvétel is készült. Az tanítást követő a szakmai megbeszélés megerősítette a tanárokat is és bennünket is abban, hogy a programot szívesen folytatjuk. Kiemelten fontosnak ítéltük meg az intenzív szakmai tapasztalatcserét. Erre és az első tapasztalatok elemzésére, értékelésére a továbbképzés februári közös találkozásán nyílt lehetőség.

A FOLYTATÁS

A KIP módszertan megismerése és gyakorlati kipróbálása időben szakaszosan, folyamatos visszacsatolással történt. A különböző időben történt személyes találkozások – képzés, konzultáció, óralátogatás – lehetővé tették, hogy a pedagógusokban a gyakorlati tapasztalatok alatt megfogalmazott kérdésekre, problémákra közösen adjunk választ. A pedagógusok által kidolgozott óravázlatokat, tanítási egységeket közösen elemezzük.

Az adaptációs munka közös szakmai együttműködésen alapult. Úgy gondolom, hogy ez a közel 5-6 év közös munka nem szokványos a magyar pedagógus továbbképzésben, innovációs munkában. Így formálódott a KIP magyar változata, adaptálása a hazai iskolai keretekhez, gyakorlathoz. A módszer alapelemei, elvei és normái nem sérültek, ugyanakkor új elemekkel is gazdagodtak.

Az egyik új eleme a továbbképzésnek, a *pedagógusok személyes tehetségének, erősségeinek azonosítása* a Gallup által kifejlesztett on-line teszttel volt. Ez az elem azért került be a továbbképzési programba, mert meggyőződésem volt, hogy saját élményen keresztül a tanároknak nemcsak saját önképe javul és/vagy kap megerősítést – hiszen a teszt azokat a tehetségeinket azonosítja, amelyekkel születünk, és amelyekre építve sikeresebbek lehetünk egyéni és szakmai életünkben – hanem ennek segítségével tanítványaiban is könnyebben meglátja, azonosítja a tehetséget, azt, amiben jó teljesítményre képesek. A teszt pozitív hatása befolyásolhatja a pedagógus tanítványai iránti attitűdjét is.

A másik, általunk beépített elem a *Tranzakció Analízis alapja* volt. Óralátogatások során azt tapasztaltam, hogy a módszert, vagy annak elemeit elsajátító pedagógusok közül többen a kommunikációs stílusukkal – direkt instrukciók, személyre szóló negatív fegyelmezési mód – erősen rontják a módszer természetes hatékonyságát. Éppen a pozitív hatást oltják ki a felülről lefelé történő, tekintélyelvű fe-

---

⁶ Alacsony státusz a módszer terminológiája szerint, a csoporton belüli státuszt jelenti, amely mögött gyakran a család alacsony társadalmi státusza is jelen van.

gyelmezéssel, kommunikációval. Ezért beépítettük a TA alapismereteit, és gyakorlatokkal is megerősítettük azokat. Szükségesnek tartottam, hogy a pedagógus hivatást gyakorlók tudatossága minőségi változáson menjen át, több területen is, természetesen nemcsak a kommunikációban.

A hat iskola pedagógusaival tehát több éven át volt különböző intenzitású a kapcsolat. Eleinte több alkalommal történt személyes találkozás, óralátogatás, konzultáció, amely folyamat felért egy erős mentorálással. Tiszteletre méltó és ki is emelném, hogy az egy éves USAID forrás felhasználása után nem volt újabbra lehetőség, és ennek ellenére a kollégák folytatták a módszer bevezetését, alkalmazták azt az óráikon. Ez azt igazolja, hogy a módszer gyakorlati tapasztalatai pozitívak, eredményesek voltak. Örömforrása lett a tanulóknak és a tanároknak egyaránt. A tanulói teljesítményre is kedvező hatással járt.

A hat iskolából a legtöbben ma is alkalmazzák a kollégák a módszert. Többen nyertek pályázati pénzt tananyagfejlesztésre például (Győr, Hejőkeresztúr).

A módszer sikerét és a hatékony alkalmazását elsődlegesen és példaértékűen a hejőkeresztúri iskola valósította meg. Ez több tényezőre vezethető vissza:

- Az iskola igazgatója (Kovácsné dr. Nagy Emese) azonnali elköteleződése a program mellett. Saját tanári munkájában azonnal kipróbálta, vezetőként támogatta, bátorította a kollégáit. Bizalmat szavazott nekik.
- A tantestület összetétele szerencsés. Sok a jól felkészült, változásra nyitott, kreatív pedagógus.
- Tőlük vettek a legtöbben részt az első továbbképzésen és az évek alatt szinte kivétel nélkül alkalmazták a tanítási gyakorlatukban a KIP-et.
- A KIP-es tananyagok, óravázlatainak továbbfejlesztésén aktívan dolgoztak.
- Beépítették a helyi pedagógiai programba a KIP interkulturális tanulási-tanítási módszert.
- A módszer hozzájárult az iskola szervezeti kultúrájának változásához.
- A KIP és más pedagógiai innovációk együttesen eredményezték azt, hogy az erősen heterogén összetételű tanulói közösségben alig van fegyelmezési probléma, agresszió, erőszak.

A KÖVETKEZŐ LÉPÉS

Az adaptációs munka lezárult. A kérdés a hogyan tovább? Jobban kedvelem az önként és valódi érdeklődés motiválta, és rugalmas keretek közötti munkát, de a továbblépésre az akkreditáció lehetősége kínálkozott. A mi programunk struktúrája eltér a szokványostól és az amerikaiétól is. A forrásszűke miatt az egy hetes intenzív továbbképzésről le kellett mondani. Ennek több oka is van (költségek, időhiány stb.) Az egy tanéven átívelő három részes képzés látszott szakmailag a legmegfelelőbbnek. A kezdeti muníció (2 nap) már lehetővé teszi a munka osztálytermi kipróbálását. A néhány hónap múlva következő (2 nap) képzés lehetővé teszi a további ismere-

tek átadását, az addigi saját tapasztalatok megosztását, feldolgozását, visszajelzést, és a következő kihívásokra való felkészülést. A harmadik személyes találkozáskor a gazdag tapasztalatok érdemi szakmai kérdéseket megbeszélését, az óravázlatok igényes elemzését, továbbfejlesztését teszik lehetővé. Elemezzük kiscsoportokban az azonos tantárgyat tanítók fejlesztő munkáját, KIP-es tananyagait, a további szakmai együttműködések lehetőségeit. Mindezek alapján a 60 órás akkreditált képzés mellett döntöttünk. 2004-ben került sor a hivatalos akkreditálásra⁷

A képző csapat az évek során összeszokott, jó hangulatú, igényes munkát végzett, amelynek legfőbb erénye a **gyakorlatcentrikusság** volt és az, hogy **alkalmazható módszert, eszközöket** kaptak a tanárok. Nem volt érdemi marketing munkánk, ismertségünk lassan és esetlegesen alakult az elején. Baranyában, Borsodban, Szabolcs-Szatmár megyében dolgoztunk. Vannak kollégák és iskolák, akikkel van további kapcsolat, de a kezdetek óta sok változás is történt. Megszűntek, összevontak intézményeket, így nem követhető minden nyomon.

Mára a KIP ismertté vált a szakmai közeletben, a mi közel tíz éves közös munkánk eredményeképpen és Kovácsné dr. Nagy Emese és tantestülete kivételes munkája révén. Az iskola honlapja⁸ mindenki számára elérhető, ahol tájékozódhat arról az egyedülálló pedagógiai munkáról és iskolamodellről, amely példaértékű a hazai közoktatási intézmények számára.

Köszönettel tartozom mindazoknak, akik szinte fenntartás nélkül bizalmat szavaztak nekünk, támogattak bennünket, velünk tartottak ebben a pedagógiai kalandban az elmúlt tíz esztendőben. Büszke vagyok arra, hogy a KIP ismertté vált és igazolja az első megérzésemet, hogy helye van a magyar iskolákban, a pedagógiai kultúrában, mert választ ad sok kérdésre, problémára. Nem hiszem azonban, hogy egyedüli üdvöztető módszer. Arról azonban meg vagyok győződve, hogy az egyik legjobb és legeredményesebb a kooperatív tanulási-tanítási módszerek között.

Különlegessége, hogy komplex rendszer. Érinti a tanterv tiszteletben tartásával a tananyagot, a feldolgozás mikéntjét és az értékelést. Elősegíti a nyílt kommunikációt, az együttműködést a tanulók között a kiscsoportos munkával. És javítja a professzionális együttműködés minőségét a pedagógusok között, ami nélkülözhetetlen a sikeres alkalmazás során. Csökkenti a pedagógusok kiégését (ezt izraeli tapasztalatok igazolták lásd Rich, Ben-Ari, 1997), és örömmel, kihívással járó tanulási környezetet teremt a tanulóknak. Mérsékli a fegyelmi problémákat, az erőszakot és agressziót, kedvező hatással van az iskola szervezeti kultúrájára, belső klímájára. Végül, hangsúlyozni szeretném azt a jelentős hatását, hogy pozitív befolyása van a tanulók önértékelésére, tanulási motivációjukra és eredményesen kezeli a csoporton belüli státusz-problémákat. Nem mellesleg színesíti a hazai módszertani palettát.

---

⁷ OM 272/68/2004. A továbbképzést négyen tartottuk: jómagam, B. Nagy Éva általános iskolai tanár, tréner, Nagy Gábor pszichológus, tréner, K. Nagy Emese tanár, iskolaiigazgató és Bucz Lajosné tanár, mindketten Hejőkeresztúrról.

⁸ <http://hejokeresztur.hu/ivbela/>

A JÖVŐ

A fejlődés természetes velejárója, következménye a változás. Mint egy zenekar tagjai, akik közül néhányan másképp képzelik el a továbbiakat, van, aki kinőtte az eddigi kereteket, van, aki új felé kacsingat, van, aki szólókarrierjét kívánja építeni, és vannak olyanok, akik új felállásban zenélnék tovább. Nálunk is elérkezett a változás, változtatás ideje. Nem a stanfordihoz hasonlóan alakultak az események, ahol együttesen új minőség és hálózat kiépítése, erősítése érdekében egy CI (Complex Instruction – KIP) Központ létrehozása történt meg, mi külön utakon járunk a jövőben, de egy cél érdekében, a KIP továbbéléséért, továbbadásáért, elsődlegesen a gyerekekért, a jövő generációjáért.

Szakmai életem egyik meghatározó és fordulópontja volt a svédországi konferencia, a találkozás Rachel Lotannal és Elisabeth Cohennel, akiknek pedagógiai és kutatói habitusa, a gyerekek iránti elköteleződése magával ragadott. Megerősítette a hitet bennem, hogy lehet változást elérni, az innováció, az eredmény magával ragadja a pedagógusokat, ha annak alkotó részesei, szereplői lehetnek. Saját tapasztalatom az elmúlt tíz évben is ezt igazolta. A legnyitottabbak, a legérdeklődőbbek a hátrányos helyzetű települések iskoláiban dolgozó pedagógusok voltak. A KIP beleillik az integrációért és az esélyegyenlőségért folytatott erőfeszítések fő irányába, ugyanakkor meggyőződésem, hogy nemcsak a heterogén összetételű osztályok tanulói számára hatékony és hasznos tanulási-tanítási program.

Összefoglalva, azt mondhatom, hogy vannak lehetőségeink, eszközeink, rejtett tartalékaink, a békésebb együttélésre, munkálkodásra, ha van hozzá szaktudás, akarat és emberség.

IRODALOM

- CHETKOW-JANOOV, B. DSW (1999): *Celebrating Diversity. Coexisting in a Multicultural Society*. The Haworth Press
- COHEN, E., LOTAN, R. (1997): *Working for Equity in Heterogeneous Classrooms: Sociological Theory in Action*. Teacher College Press
- CSÍKSZENTMIHÁLYI M. (2001): *FLOW – Az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- CSÍKSZENTMIHÁLYI M. (2008): *A kreativitás. A flow és a felfedezés, avagy a találmányosság pszichológiája*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- CSÍKSZENTMIHÁLYI M. (2010): *Az öröm művészete. Flow a mindennapokban*. Nyitott Könyvműhely, Budapest
- Oktatás – rejtett kincs. *A Jacques Delors vezette Nemzetközi Bizottság jelentése* (1997). Osiris Kiadó & Magyar Unesco Bizottság, Budapest
- RATH, T., HARTER, J. (2010) *Wellbeing. The Five Eddential Elements*. Gallup Press, New York

---

RICH, Y., BEN-ARI, R. (1997): Teacher Beliefs and Instructional Strategies for the Heterogeneous Class In: Ben-Ari, R. (Ed.). *Enhancing education in heterogeneous schools theory and application; studies in memory of Yehuda Amir*. Ramat-Gan: Bar-Ilan University Press. 281–305.

APPROACHES AND STRATEGIES

(SUMMARY)

What can we do – as individuals or as professionals – for more peaceful communities in a multicultural society? I would like to present two examples. Following Benjamin Chetkoff-Yanoov model, when a society functions according to principles such as participation, reconciliation and its citizens have self-respect and a healthy identity, are able to trust each others, and feel their basic needs are being met – diversity will be seen in a favorable light. The intercultural teaching-learning strategy – Complex Instruction Program – developed by the experts of the Stanford University is an opportunity to create trust and encouragement in classroom, based on its status treatment principle. Both examples highlight three key concepts: high quality of communication, cooperation and participation.